

Evolució demogràfica, econòmica i social durant el règim franquista

Un cop hem parlat de l'evolució política del règim franquista, és important parlar una mica sobre la demografia, l'economia i la vida social de les persones durant tota l'etapa franquista.

En primer lloc, a nivell demogràfic, després de la Guerra Civil, va augmentar la mortalitat degut a les males condicions laborals, higièniques i alimentaries que travessava el país. Aquests fets van tenir unes repercussions demogràfiques, socials i econòmiques molt negatives.

És important destacar la caiguda de la natalitat, l'augment de la mortalitat i la disminució d'homes respecte del de dones. Passats els anys de la post guerra, l'evolució demogràfica espanyola va continuar caracteritzada per un decreixement de les taxes de natalitat i mortalitat. Però, a partir de 1960, el creixement de la natalitat va ser un fet, que, a més a més, va coincidir amb el procés d'industrialització i urbanització del país. D'altra banda, la migració interior del país va seguir una doble tendència: de les zones agrícoles de l'interior fins a la perifèria industrial i, dins de cada regió, dels nuclis de població més petits als més grans. Les principals zones d'acollida van ser Catalunya, Madrid i el País Basc.

A la dècada de 1960, coincidint amb l'expansió econòmica, la migració interior s'intensificà, cosa que es va mantenir fins al final de la dictadura franquista. Un dels principals problemes de la migració interior va ser l'establiment de la població immigrant en àrees suburbanes que va desencadenar en un problema d'habitatge, reflexa en barraquisme. A nivell de Catalunya, aquesta va doblar els efectius humans durant el període de la dictadura franquista: va passar de 2.900.000 l'any 1940 a 5.700.000 l'any 1975. La raó principal d'aquest increment espectacular de la població va ser l'onada migratòria que s'inicià pocs anys després d'haver acabat la Guerra Civil.

Així doncs, un cop hem explicat l'evolució demogràfica, és important fer una breu referència a l'evolució econòmica. Hem de tenir en compte que la Guerra Civil va comportar la destrucció i uns costos econòmics importants: enormes despeses en armament, calculades en 300.000 milions de pessetes ; destrucció d'edificis públics ; xarxes de comunicació, etc.

El verdader problema d'aquest esdeveniment va ser que l'estancament i la depressió econòmica continuessin durant 20 anys. En aquest context econòmic, va sorgir l'autarquia. El primer franquisme, fidel a la ideologia feixista, optà, en un marc de repressió absoluta del moviment obrer, per una política basada en l'autarquia, segons la qual, pretenien: en primer lloc, aïllar-se econòmicament de l'exterior i, en segon lloc, la intervenció de l'Estat en la producció, la distribució de béns en la fixació de preus i de valors de canvi de moneda. En aquest context autàrquic, es va crear en 1941, l'INI (Instituto Nacional de Industria), amb la finalitat que l'Estat pogués fabricar aquells productes necessaris que l'empresa privada no estava en condicions de produir.

D'altra banda, arribats a la dècada de 1950, Espanya va començar a recuperar la situació econòmica d'abans de la Guerra Civil. Tot i que el règim no abandonà l'autarquia de manera explícita, sí que va suprimir algunes mesures intervencionistes. Això, juntament amb la fi de l'aïllament internacional i l'ajut nord-americà, va permetre un creixement econòmic moderat. Encara que durant la dècada de 1950 va haver-hi un creixement econòmic, aquest no va ser equilibrat i va desencadenar en dues conseqüències: la inflació, arran dels increments salarials i la disminució de divises de l'Estat.

Per aturar aquest creixement desenfrenat de la inflació es va crear el Pla d'Estabilització i Liberalització de 1959. Aquest pla tenia com a objectiu principal aturar la inflació i liberalitzar el sector exterior, és a dir, deixar importar capitals i donar més llibertats per a les importacions i exportacions. Durant els primers mesos, el Pla d'Estabilització no va ser efectiu, la productivitat de les empreses va caure, els sous dels treballadors van baixar en termes reals i el cost de vida va augmentar desencadenant en un greu crisi econòmica.

A mode de conclusió, la vida quotidiana de les persones durant el franquisme depenia de la seva classe social i de la seva vinculació amb els vencedors o els vençuts. Encara que el règim dictatorial de Franco defensava que les persones que no estaven involucrades en delictes de sang no havien de patir per a res, la realitat era molt diferent i hi havia detencions i empresonaments constants a persones considerades simpatitzants del moviment republicà.

Un dels mitjans preferits del règim per controlar a la societat va ser la por i la repressió. D'altra banda, durant els anys franquistes, la fam era una realitat i la majoria d'espanyols estaven obsessionats en l'obtenció de queviures i d'energia per poder fer i escalfar-se el menjar. A més a més, com ja he explicat anteriorment, les condicions laborals dels treballadors havia

empitjorat ja que moltes persones havien de treballar més hores de les 8 diàries ja que necessitaven cobrir les necessitats bàsiques de la família.

D'altra banda, per acabar, m'agradaria explicar que la dictadura franquista va comportar el retorn dels valors tradicionals masclistes i la pèrdua de tots els drets que s'havia aconseguit durant la Segona República. A partir de 1960, es van modificar alguns aspectes de la legislació franquista segons la qual la condició femenina va millorar. Aquest fet ho van aconseguir gràcies a les reivindicacions feministes.

